

Jádrem šestého svazku Spisů Stanislava K. Neumanna (Knihovna klasiků), který zabírá údobí 1906–1915, je fejetonní soubor S městem za zády. K němu je pak připojena próza Jelec, dále drobná beletrie a konečně fejetony toho druhu, jak jej představují fejetony S městem za zády. Většina těchto prací spadá však do let 1910–1915, které — podobně jako ostatní autorovy práce z tohoto užšího časového období — neměly valné ediční štěstí: válka překazila mnohý Neumannův konkrétní záměr nebo aspoň odsunula jeho uskutečnění. Připravená sbírka Nové zpěvy (z let 1911–1915) vyšla až na jaře 1918, intimní poezie z let 1910–1914 též roku 1918 pod názvem Horký van a jiné básně, svazek fejetonů a úvah o novém umění Ať žije život! vyšel až 1920, konečně přírodní fejetony z let 1910–1915 S městem za zády vyšly jako poslední až v letech 1922 a 1923. Je zajímavé, že soubor S městem za zády nevyšel za Neumannova života nikdy jako součást jeho Sebraných spisů, ač rozvrh těchto spisů, jak jej sám Neumann uveřejnil na prahu jejich vydávání u Františka Borového (viz Červen 3, 1920–21, str. 504), s knihou S městem za zády počítal. Měla tu vyjít jako osmý a devátý svazek, potom však jako osmý svazek vyšel 1932 román Zlatý oblak, jako devátý svazek roku 1933 Enciány z Popa Ivana.

Naše edice přináší Neumannovy beletristické příspěvky časopisecky 1906–1915 publikované v jejich úplnosti, nezařazuje však vědomě několik nepůvodních anekdotických nicotností: *Sedlák, který čte...* Šibeničky 3, č. 10 (15. března 1907), str. 7, podepsáno n.; *V jedné moravské dědině...* (Anekdota bez názvu.) Šibeničky 3, č. 12 (15. dubna 1907), str. 7, podepsáno -n; *Pierre Jean de Béranger v anekdotě*. Moravský kraj 12, č. 79 (23. července 1907), str. 1–2, č. 80 (25. července 1907), str. 1–2, podepsáno N. Rukopisy žádné z prací v tomto svazku uveřejněných se nedochovaly.

Pokud jde o přípravu textu, řídíme se všeobecně zásadami uvedenými již v prvním svazku Spisů Stanislava K. Neumanna (Básně I, 1962, str. 299–300). Zachováváme tedy autorovu kvantitu v domácích slovech jako *cizopásmník*, *dobývateľ*, *chápadla*, *jmén* aj., a to i v kolísání (např. *bližní* — *bližní*, *širý* — *štrý*, *výhrůžný* — *výhružný* — *vyhrůžný*, *vyjimečný* — *vyjimečný*), upravujeme ji však ve slovech jako *dobracký*, *klucek*, *neopijí*, *nepříjemný*, *rozvíjí*, *ubijí*, *užívati* atd., ojedinělé odchylky vyrovnáváme (např. *příjice* na *příjice*, *teprvé* na *teprve*). Zachováváme rovněž hláskovou podobu slov, např. *blaťouch*, *líšenský*, *podléška*, *vlašťovka*; upravujeme psaní předložek a předpon *s*, *se*, *z*, *ze*. Tvary slov neměníme, upravujeme však chybné tvary osobního zájmena *já* a vztažného zájmena *jenž*. Citáty, názvy děl a vlastní jména

upravujeme, pokud jich Neumann užil nepřesně, na původní znění. Přejatá slova píšeme podle nového pravopisu (v příspěvku K otázce zjednodušeného pravopisu v Lidových novinách z 8. září 1911 Neumann doufal, že pravopisná reforma odstraní „nešťastný zvyk psátí slova cizí původním pravopisem“), kromě slov *batajlon*, *katédra*, *prestýž*, *paškvil* — *paškvíl*; autorův tvar substantiva *cherubim*, který v hebrejštině znamená plurál, jsme upravili na *cherubín*. Autorovu interpunkci většinou zachováváme; upravujeme ji pouze v syntakticky nutných případech nebo tam, kde šlo o dobový úzus (např. časté psaní čárky před *a* ve slučovací funkci); zvláštní zásahy do interpunkce, které souvisejí s významovým posunem, uvádíme jednotlivě v různotočení. Je třeba také započítat okolnost, že tisk a papír textově výchozího vydání *S městem za zády* (1922, 1923) byl velmi špatný; srovnáním několika exemplářů dají se v tomto ohledu zjistit odchylky v kvantitě i interpunkci. Na tyto difference, byly-li zachyceny, se bral zřetel, ovšem další rozdíly mezi sazbou (tj. autorovým záměrem) a výsledným tiskem nejsou vyloučeny.

Různotočení jsou registrována v následujícím aparátu. Před závorkou je uvedeno znění, které tiskneme, za závorkou varianta časopisecká nebo v případě emendace nebo převzetí časopiseckého znění varianta vydání knižního.

S M Ě S T E M Z A Z Á D Y

Podtitul *Předválečná idyla*, který stojí za názvem Neumannova fejetonního souboru *S městem za zády*, dostatečně jasně naznačuje, kdy jednotlivé fejetony vznikaly nebo byly publikovány (mezi napsáním a otiskem, pokud bylo možno zjistit, neuplynula zpravidla delší doba než čtrnáct dnů). Nejstarší z fejetonů vyšel 26. března 1910 — tak jako všechny ostatní v *Lidových novinách* (*LN*) pod šifrou *N.* —, poslední 26. dubna 1915 — den nato byl autor odveden, 15. května narukoval do Prahy a 22. května se už podroboval výcviku v maďarském Szegedu. Zmíněný podtitul však také odkazuje na dobu, kdy Neumann začal myslet na knižní sebrání těchto fejetonů, ponoukán k tomu ostatně dosavadní vlastní praxí při vydávání své publicistiky (konkrétně svazků *Socialism a svoboda*, 1909, *Přede dveřmi Panteonu*, 1911). Poprvé pojal tento plán, soudě podle pozdějšího kompozičního uspořádání a podle odkazů, jimiž se v některých fejetonech dovolává „naturistických“ fejetonů dřívějších, pravděpodobně koncem roku 1912 — tedy přibližně v téže době, kdy také pomýšlel na knižní svazek svých povídek *Smyslná píseň*. Ovšem uskutečnit tento úmysl podařilo se Neumannovi až po válce, podobně jako při fejetonech a úvahách o novém umění (*Ať žije život!*); zde třeba poznamenat, že vinna na těchto průtazích nebyla jen válka a samo autorovo vojančení, nýbrž že už v letech těsně předválečných měl Neumann potíže s nakladateli (zvlášť výmluvně to

ukazuje zdoluhavá ediční historie *Knihy lesů, vod a strání*).

Celkem 56 villegiaturních fejetonů, v nichž autorovi za východisko k úvahám o věcech veřejných (politických, kulturních, uměleckých a speciálně literárních) posloužily události jeho soukromého života, především styk s přírodou, pobyt v lesích a u vod v okolí Bílovic nad Svitavou (kde žil od roku 1906), vyšlo v pražském nakladatelství Čin jako sedmý a osmý svazek edice *Novina* (barevnou obálku pro oba svazky vyřezal Josef Čapek, vytiskla je Legiografie v Duchcově). První svazek (o formátu 19,4 × 14,2 a o 189 stranách, cena 18 Kč), který zahrnul 29 čísel z let 1910–1912, vyšel s vrocením 1922, ač se s největší pravděpodobností objevil u knihkupců až počátkem roku 1923 (Bibliografický katalog I, č. 46–47, uvádí tento svazek k datu 8. února 1923). Druhý svazek (o formátu 19,2 × 14,3 a o 196 stranách, cena 20 Kč), který obsahuje 27 fejetonů z let 1913–1915, vyšel roku 1923 (Bibliografický katalog 2, č. 6–7, oznamuje knihu ke dni 3. března 1923). Zatímco v druhém svazku jsou fejetony uspořádány chronologicky podle data otisku, provedl Neumann v prvním svazku z chronologického zřetele několik drobnějších přesunů (nejradikálnějším z nich je vřazení fejetonu *Akvárium* z roku 1910 mezi čísla z roku 1912), aby uskutečnil svůj celkový kompoziční záměr: zarámovat soubor, popřípadě obě jeho části fejetony, v nichž je aktérem jeho přítel, zahradník Bandouch, a rytmovat jej „přírodně“ podle střídání ročních dob, od zimy do zimy — tak je totiž komponována i *Knihy lesů, vod a strání* (od podzimu do podzimu), k níž byl soubor *S městem za zády* původně zamýšlen jako „komentář“.

Textově vycházíme u fejetonů tohoto souboru ze znění prvního knižního vydání, a to i v případě fejetonu *Místo dopisu*, který vydal 1926 Antonín Lhota samostatně jako bibliofilii (*b*), jejíž text však Neumann s největší pravděpodobností nekorigoval.

I

Str. 11 *Předmluva z roku 1922*

Str. 12: 10 *Knize lesů, vod a strání*] *Knize lesů, vod a strání LN*.

Str. 13 *I. Ve skleníku mistra Bandoucha*. Lidové noviny 18, č. 96 (9. dubna 1910), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 13: 9 veškeru] všechnu *LN*; 20–21 dobré a tučné hlíny] dobré zahradní země *LN*; 23 nejméně] co nejméně *LN*; 24 nejbujnějšího] co nejbujnějšího *LN*; 31 kdy] času *LN*.

Str. 14: 4 vyklíčily] vyklíčely *LN*; 8–9 do jamek vypíchnutých dřevěným bodlem pěkně] do jamek dřevěným bodlem vypíchnutých, pěkně *LN*; 13 povídky] historie *LN*; 28 a netoužím] a nevzdychám *LN*.

Str. 15: 9 se bezpodmínečně aklimatizovati] se aklimatizovati *LN*; 22 a tímto směrem] a v tomto smyslu *LN*; 24 pozitivní politikové;]

jména Kramář, Maštálka, Udržal a — last not least — Masaryk; *LN*; 26 se tak] se od sebe tak *LN*; 30 těchto] těch *LN*; 35 je dávno] dávno je *LN*.

Str. 16: 12 mlčící nerozumní kývalové.] jen čekatelé ministerských fraků!... *LN*; 14 mysliti] myslit *LN*; 16 zpočátku] na počátku *LN*; 17 věci prý] věci *LN*; 20 volnomyšlenkářské] volnomyšlenkové *LN*; 25 myšlenek, a] myšlenek a *LN*; 29 netřeba, aby byly] nemusejí býti *LN*.

Str. 17: 10 Takové věci] Toto všechno a mnoho jiného *LN*; 11 je však hotov] je hotov *LN*.

Str. 18 *II. Návrat k přírodě*. Lidové noviny 18, č. 217 (9. srpna 1910), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 18: 19–20 leckterý universitní] leckde i universitní *LN*; 26 mezi nimi] zde *LN*.

Str. 19: 9 sílu] přitažlivost *LN*; 10 Všecky] Všechny *LN*; 16 všecky] všechny *LN*; 26 pro svůj blahobyt a harmonický život vše] pro svůj tělesný i duševní blahobyt vše *LN*.

Str. 20: 11 myšlenky] myšlenky *LN*; 22 již na] jižjiž na *LN*; 23 nejvelikolepějších] nejvelikolepějších *LN*; 30 širým] širým *LN*; 36 veškera] všechna *LN*; 38 stíhati všecko] stihati všechno *LN*.

Str. 21: 4 všecku] všechnu *LN*; 6 mravním] *mravním* *LN*; 9 drzosti] drzostí *SMŽ*; všecko] všechno *LN*; 13 vyklestit] vyklestiti *LN*.

Str. 22 *III. Res publica*. Lidové noviny 19, č. 326 (25. listopadu 1911), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 22: 12 toho] to *LN*; 25 nebo] anebo *LN*.

Str. 23: 7 Dá prý nám jej — pan] Dá nám jej, aspoň kus nám dá — pan *LN*; 9 Meyrink.] Meyrink... *LN*; 25 Máme-li nějaký] Máme-li nějaký podnik, nějaký *LN*; 26 směru] ohledu *LN*; 35 veškerá] všechna *LN*.

Str. 25: 38 zbývá jen] máme jen *LN*.

Str. 26: 14 býti] být *LN*.

Str. 27 *IV. Jmelí*. Lidové noviny 19, č. 351 (20. prosince 1911), str. 1–2, s podtitulem *Předvánoční kapitolka*. Podepsáno *N*.

Str. 27: 23 kdosi] kdosi kdesi *LN*; 25 dobré literatury] dobrou literaturu *LN*; 35 všecka] všechna *LN*.

Str. 28: 20 v pálčivém] v palčivém *LN*; 29 živůtků, a] životů a *LN*; 33 básníků!...] básníků. — — *LN*; 37 To je] Víte již, to je *LN*.

Str. 29: 4 Běží] Jedná se *LN*; 10 nahoře] výše *LN*; 10–11 větve-mi] ve větvích *LN*; 35 s kořistí drsně něžnou] s drsně něžnou kořistí *LN*.

Str. 30: 4 někde] někdy *LN*; 12 šťastnější] šťastnějším *LN*.

Str. 31 *V. Forma*. Lidové noviny 18, č. 84 (26. března 1910), str. 1. Podepsáno *N*.

Str. 31: 33 než aby se dali] než aby se vzdali sebe, aby se dali *LN*.

Str. 32: 34 bližního] bližního *LN*.

Str. 33: 11–12 to jest dobře neovládající forem obcování s lidmi, je] to jest forem obcování s lidmi dobře neovládající, je *LN*; 28 všecko krásné, poněvadž všecko] všechno krásné, poněvadž všechno *LN*; 31 všecko] všechno *LN*; 33 zvrhl *LN*] zavrhl *SMŽ*.

Str. 34: 5 všecko] všechno *LN*.

Str. 35 VI. *Abychom si dali kořání silnější...* Lidové noviny 20, č. 66 (8. března 1912), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 35: Sleduji denně] Sleduji teď denně *LN*; 7 všecko] všechno *LN*; 9 praporek] praporec *LN*; 16 neúnavný] neunavný *LN*; 18 hrály jen] hrály *LN*; 25 kalich] kalich — *LN*; 29 chvílka] chvilka *LN*; 31 smědé] snědé *LN*; 32 pískati] pískat *LN*.

Str. 36: 1 námi] *námi LN*; 13 chvoji] chvojí *LN*; 17 Tentokráte] Tentokrát *LN*; 36 roztřepané] roztřepené *LN*; nic] ničeho *LN*.

Str. 37: 2 jak] *jak LN*; 8 Jak] *Jak LN*; 16 života] života — *LN*; 17 učeň,] učeň, — *LN*; nebo] anebo *LN*; 27 z nichž] z nich *SMŽ; LN*.

Str. 38: 5 čistým] čisté *LN*; 30 kterou milujeme] kterou skutečně milujeme *LN*; 37 rodí se] rodí se ohavné *LN*; 38 pro] na *LN*.

Str. 39: 10 všecky] všechny *LN*; 35 chvíl] chvílí *LN*.

Str. 40: 14 básníka,] básníka. *LN*; 20 Opilý koráb] Opilá loď *LN*.

Str. 41 VII. *Básník a literární historie.* Lidové noviny 19, č. 337 (6. prosince 1911), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 41: 8 nebo] anebo *LN*; 30 opěvoval] opěval *LN*; 33 všecky] všechny *LN*.

Str. 42: 14–15 moralínem] moralismem *LN*; 21 všecko] všechno *LN*; 30 stvořená] *stvořená LN*; 32 zjištěnou] *zjištěnou LN*.

Str. 43: 4 víme] vím *LN*; 28 všecky] všechny *LN*; 36 S ním, který se nám sám krásně vyzpovídal] *S ním, který se nám sám krásně vyzpovídal LN*.

Str. 44: 33 vrstevníci] současníci *LN*.

Str. 45 VIII. *S městem za zády.* Lidové noviny 20, č. 84 (27. března 1912), str. 1–3. Podepsáno *N*.

Str. 45: 7 brzy] brzo *LN*; 15 Stojím na] Stojím totiž na *LN*; 16 všecko] všechno *LN*; 25 krásnou staříčkou hrušeň] krásný, staříčkův ořech *LN*; 30 svých mladých let] svých příliš hloupých a příliš mladých let *LN*.

Str. 46: 9 církve] své církve *LN*; 11 všecko] všechno *LN*; 16 Ta] To *LN*.

Str. 47: 10 mohlo] *mohlo LN*; 21 kamení] kameni *LN*; 26 všecko] všechno *LN*; 33 žábám] žabám *LN*.

Str. 48: 15 Od vrásčité hrušně] Od vrásčitého ořechu *LN*; 16 rozlo-

žené] rozloženého *LN*; 22 kterého] které *LN*; 34 osvobozující] zjemňující *LN*.

Str. 49: 3 všecka] všechna *LN*; 22 k přírodě] ke přírodě *LN*; 25 lhostejní] lhostejni *LN*; citliví] citlivi *LN*.

Str. 50: 23 všecko] všechno *LN*; 25–26 na lid, jest pouze odpadkem ze stolu užívající třídy] na lid, slouží vědomě a holedbavě skoro vkusu a morálce davu *LN*; 27 Jak] *Jak LN*.

Str. 51: 1 každá jiná vražda] každá vražda *LN*; 30 velkolepé] velikolepé *LN*; 32 sahá] sáhá *LN*.

Str. 52: 3 bohudíky] bohudík *LN*.

Str. 53 *IX. Akvárium*. Lidové noviny 18, č. 90 (2. dubna 1910), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 53: 4 denně] co den *LN*; 5 okamžiček] okamžiček *LN*; 10 všecky radosti jsou veselejší a všecky] všechny radosti jsou veselejší a všechny *LN*; 13 příroda nejmilejší] příroda nám nejmilejší *LN*; 16–17 ani půvabu jeseně, trochu perverzního, který] ani trochu perverzního půvabu jeseně, která *LN*; 19 všecko] všechno *LN*.

Str. 54: 20 všecky] všechny *LN*.

Str. 55: 3 trošce] troše *LN*; 15 všecky] všechny *LN*; 23 ve stálé vodě] ve vodě stálé *LN*.

Str. 56: 1 nahlížíme však jako] nahlížíme jako *LN*; 13 všecky] všechny *LN*; 16 všecka] všechna *LN*; 21–22 tu a tam] časem *LN*; 28 na své židli] na svém křesle *LN*.

Str. 57: 3 nechybí] nechybívá *LN*.

Str. 58 *X. Naturalism*. Lidové noviny 20, č. 92 (4. dubna 1912), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 58: 3 běží-li] jedná-li se *LN*; 20 pošmurných] pošmurných *LN*. 33 všecko] všechno *LN*.

Str. 59: 4 všecky] všechny *LN*; 17 bližních] bližních *LN*; 36 cítí] cítí *LN*.

Str. 60: 24 bránící] bránících *LN*; 31 na druhé straně] na druhé straně *LN*.

Str. 61: 3 všecky] všechny *LN*; 16 všecko] všechno *LN*.

Str. 62: 2 jaký] jaký *LN*; všecko, jaký] všechno, jaký *LN*; 14 na břehu] z břehů *LN*.

Str. 63 *XI. Kino*. Lidové noviny 20, č. 106 (19. dubna 1912), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 63: 15 všecko] všechno *LN*; 25 všecko] všechno *LN*.

Str. 64: 15 všecky] všechny *LN*; 27 něco] něco *LN*; 33 před] pod *LN*.

Str. 65: 9 vznešenou] aristokratickou *LN*; 16 rukou mysl i srdce] rukou ducha i tělo *LN*; 21 lůze] luze *LN*; 23 obžerství] ožralstvo *LN*.

Str. 66: 6 všickni] všichni LN; 15 nedozrálých] nedozrávajících LN; 25 má býti] jest LN.

Str. 67: 11–12 sociálního ohlupování v zájmu vládnoucí třídy] sociálního rozvratu, jako se školou luzy a zločinu LN; 14 všecky] všechny LN; 16 Všickni] Všichni LN; 17 všickni] všichni LN.

Str. 68 XII. *Otázka vkusu*. Lidové noviny 20, č. 70 (12. března 1912), str. 1–2. Podepsáno N.

Str. 68: 5 chvíli] chvíle LN; 7 případech] záležitostech LN; 10 Geschmacksache] Gustosache LN.

Str. 70: 14 spolehlivý vkus] *spolehlivý vkus* LN; 17 umělci] *umělci* LN.

Str. 71: 3 cizí, přírodě] cizí přírodě LN; 8 měšťáckém] buržoastickém LN; 15 zesprostačelo] zesprostačelo LN; 19 trvá dodnes] trvá dodnes LN.

Str. 72: 1 nejsvětlejší] nejsvětlivější LN; 7 dobýti a kdy] dobýti, to nejvyšší v umění, a kdy LN; 22 malířů a uměleckých historiků] malířů, uměleckých historiků a kritiků LN; 26 neboť] nebo LN; 29 neměli by] neměli LN.

Str. 73: 4–5 dnes nedobojovatelného] ještě nedobožovaného LN; 5 všecky] všechny LN; 9 každý, kdo] každý, kdo chce si je osvojiti, kdo LN.

Str. 74 XIII. *Vítám tě, květno!* Lidové noviny 20, č. 118 (1. května 1912), str. 1–2. Podepsáno N.

Str. 74: 20 všecky] všechny LN.

Str. 75: 14 všecky] všechny LN; 15 těžké práce] za práci LN; 21 oč běží] oč se jedná LN; 24 všecky úhelné] všechny uhelné LN; 31 svařčen a tup] svařčený a tupý LN.

Str. 76: 12 již zase] *již zase* LN; 25–26 Komu bys dnes podal pomocné ruky? Komu] *Komu bys dnes podal pomocné ruky? Komu* LN; 30 na písčích] na pískách LN; slivky] slívky LN.

Str. 77: 24 ale snad velmi] ale velmi LN; 25 lidu] národa LN; 38 blaťouchů] blatouchů LN.

Str. 78: 4 na podlahu.] na podlahu...LN.

Str. 79 XIV. *Červený kohoutek zazpíval*. Lidové noviny 20, č. 126 (9. května 1912), str. 1–2. Podepsáno N.

Str. 79: 9 jižního větru, mračen, vody] jižní vítr, mračna, vodu LN; 16 Všecko] Všechno LN; 23 všecko] všechno LN.

Str. 80: 17 „Knihovna vám hoří!“] „Knihovna hoří!“ LN; 20 neběželo] se nejednalo LN; 33 stejnýma] téměř LN.

Str. 81: 11 na definitivu] na definitivní LN; 14 vybouří] vybouřeji LN; 31 všecky] všechny LN.

Str. 82: 1 všecko] všechno LN; 7 šel] přišel LN.

Str. 83: 10 všecko] všechno LN; 26 nám jej] jej nám LN; světlý.] světlý. Carpe diem! LN.

Str. 84 *XV. Pokračování bez názvu.* Lidové noviny 20, č. 138 (21. května 1912), str. 1–2. Podepsáno *N.*

Str. 84: 3 Všecko] Všechno *LN*; 20 v láhvi] v lahvi *LN*.

Str. 85: 1 vláhy] vláhu *LN*; 5 zaměstnání.] zaměstnání...*LN*; 9 cvrliká] cvrliká *LN*; 14–15 staré své rozkoše] starou svou rozkoš *LN*; 22 slyším slunce] slyším slunce, slunce *LN*; 31 všecko] všechno *LN*; 32 Všecko] Všechno *LN*; 37–38 zastiňuje] zastíňuje *LN*.

Str. 86: 6 zaslechneme-li ji konečně] zaslechneme-li konečně *LN*; 10 nebo] anebo *LN*; 24 všecko] všechno *LN*; 33 všecko] všechno *LN*.

Str. 87: 13 řekl] říká *LN*; hořké, i] hořké i *LN*; 16 byla a – bude] byla – a bude *LN*; 26 ještě] někdy *LN*.

Str. 88: 6 všecko] všechno *LN*.

Str. 89 *XVI. Místo dopisu.* Lidové noviny 20, č. 158 (11. června 1912), str. 1–2. Podepsáno *N.* Samostatně jako bibliofilii vydal *J.M.K.* (= Antonín Lhota), Praha 1926 (dále *b*); tento text neprošel s největší pravděpodobností Neumannovou korekturou, přetiskujeme zde proto znění *SMŽ*.

Str. 89: 15 bližních] bližních *LN*; 21 hříbečky již rostou] hříbečky rostou *b*; 22 nejvyhřátějších *LN*] nejvyhřátějších *SMŽ, b*; 30 nikoli] nikoliv *b*.

Str. 90: 16 líné, smyslné] líné smyslné *b*] líně smyslné *LN*.

Str. 91: 13 všecky] všechny *LN*.

Str. 92: 9 sloužiti] *sloužiti LN*; 9 odpovídati] zodpovídati *LN*; 34 jak] *jak LN*; starém našem] starém: našem *b*; 35 praporu rudém] rudém praporu *LN*.

Str. 93: 2 a jeho žerdí] a žerdí *b*; 5 otrávitelný] otravitelný *b*; 16 podnik:] podnik. *b*; 20 pustili;] pustili, *b*; 22 knížka. A] knížka. Váchal k tomu ryl čtyři dřevoryty a koloruje je pro vydání na japonu. A *LN*; 24 Mně je] Já musím *LN*; všecko] všechno *LN*; 25 čekati] čekat *LN*; 26 budu patrně čekati na abonenty jako teď] Jako například teď *LN*.

Str. 94 *XVII. Souvenir de Prague.* Lidové noviny 20, č. 181 (4. července 1912), str. 1–2. Podepsáno *N.*

Str. 94: 10 bílé] bíle *LN*; 12 optimisty.] optimisty! *LN*; 14 bůhví kde] v krku *LN*; 19 kteří] již *LN*; 31 využítkovati] využítkovat *LN*.

Str. 95: 1 tentokráte] tentokrát *LN*; 10 všecky] všechny *LN*; 13 všecko] všechno *LN*; 21 pihovatá] pihovitá *LN*; 23 Všecko] Všechno *LN*; 38 táž, kterou] táž srnka, kterou *LN*.

Str. 96: 20 panoráma] panorámo *LN*; 30 hloupostí tatíků] hloupostí obecních tatíků *LN*.

Str. 97: 10 širých] širých *LN*; 25 uzoučké] úzoučké *LN*; 27 je to nahaté, měkké] je to měkké *LN*; 31 všecky] všechny *LN*; 34 zavřítí oči] zavřít oči *LN*; 37 řečníci.] řečníci: jednou dr. Herold, podruhé dr. Kramář. *LN*.

Str. 98: 3 poprvé, krásnou věc na místě, jež se nezdá] poprvé na místě, jež se mi nezdá *LN*; 17 kázáníčko] kázáníčko *LN*.

Str. 99: 9 řetízku] řetízku *LN*; 22 růžičky:] růžičky, *LN*; 24 všecky] všechny *LN*.

Str. 100 *XVIII. Pozdrav z nejužší vlasti*. Lidové noviny 20, č. 174 (27. června 1912), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 100: 4 napsati stručnou] napsati více nebo méně stručnou *LN*; 15 domkářem] domkařem *LN*.

Str. 102: 3–4 silné straně politické] *silné straně politické LN*; 29 verbují se mladočeši] verbují mladočeši *LN*; 35–36 nejen fabrikanti, nýbrž i mistři mívají] nejen fabrikant Kramář, nýbrž i mistr Nožička mívá *LN*.

Str. 103: 5 všecko nepohodlné, všecko] všechno nepohodlné, všechno *LN*; 9 Toužilo se] Nepraktický Masaryk toužil *LN*; 11 Jiní viděli] Jiní přišli a viděli *LN*; 12 Konečně vylezla z toho dnešní mladočeská strana jako prototyp] Konečně přišel dr. Kramář. A to, o čem Masaryk snil jako utopista, provádí Kramář jako bařtipán. Mladočeská strana je prototyp *LN*; 24 vyhlíželo] vzhlíželo *LN*; 32 fabrikanty] fabrikan-tem *LN*; 34 mravní] *mravní LN*.

Str. 104: 1 české národní] naší národní *LN*; 3 všecko] všechno *LN*; 6 pro mladočechy] pro dr. Kramáře *LN*; 11 Ten, kdo] Dr. Kramář, který *LN*.

Str. 105 *XIX. Elegie*. Lidové noviny 20, č. 193 (16. července 1912), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 105: 12 žvastů] žvástů *LN*.

Str. 106: 7 bližní] bližní *LN*; 13 kolik stojí] kolik to stojí *LN*; 13–14 pták v kleci] pták v kleci, v kleci *LN*; 29 předvádějí] provádějí *LN*; 37 všecky] všechny *LN*.

Str. 107: 23 českého národa vládní] *českého národa vládní LN*.

Str. 108: 15 Otec bařtipánů] Dr. Kramář *LN*; 24 Český] *Český LN*.

Str. 109: 13 rybář] rybářem *LN*.

Str. 110 *XX. Píseň ke chvále vody*. Lidové noviny 20, č. 223 (15. srpna 1912), str. 1–2, s názvem *Tři zpěvy*; podtitulem dnešní titul. Podepsáno *N*.

Str. 110: 17 šalvějí] šalvějem *LN*.

Str. 111: 6–7 všecky] všechny *LN*; 13 býti] být *LN*; 29 Není úplně neporušena, není již panenská] Není neporušena, není panen ská *LN*.

Str. 112: 3 vynáší] vznáší *LN*; 4 Všecko je vlhké, všecko] Všechno je vlhké, všechno *LN*; 7 má silnou] má stejně silnou *LN*; 8 naturalisticky mystickou] naturalistickou jako mystickou *LN*; 13 všecko] všechno *LN*; 16 čirý] čirý *LN*; 21 všecky] všechny *LN*; 32–33 plovoucích nadýmajících se kostýmů] plovoucích kostýmů *LN*.

Str. 113: 3 všecky] všechny *LN*; 7 všecko] všechno *LN*; 9 všecko]

všechno *LN*; 17 Všecko] Všechno *LN*; 18 všecko] všechno *LN*; 37 křišťálové] křišťálové *LN*.

Str. 114: 2 všecko] všechno *LN*; 10 lidu] národa *LN*; 11 a chce se vyrovnat] a vyrovnal se *LN*.

Str. 115 *XXI. Kapitola skoro národohospodářská*. Lidové noviny 20, č. 200 (23. července 1912), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 115: 6 Zároveň] Současně *LN*; 8 všecka] všechna *LN*; 19 nic] ničeho *LN*.

Str. 116: 2 opět: silná *LN*] opět silná *SMŽ*; 10 všecko] všechno *LN*; 32 nenávisť] nenávisti *LN*.

Str. 118: 20 opovrhování] opovrhání *LN*.

Str. 119: 10 běží] se jedná *LN*; 12 běží] se jedná *LN*; 13 běží] se jedná *LN*; 26 všecky] všechny *LN*; 38 oficielních] oficiálních *LN*.

Str. 120: 8 svou] svoji *LN*.

Str. 121 *XXII. Píseň ke chvále ryb*. Lidové noviny 20, č. 230 (22. srpna 1912), str. 1–2, s názvem *Tři zpěvy*; podtitulem dnešní titul. Podepsáno *N*.

Str. 121: 4 neúnavný] neunavný *LN*; 8–9 tož chváta] tož se chváta *LN*; 11 Herr N...] Herr N...! *LN*; 20 všecky] všechny *LN*; 32 to příliš mysliti] to mysliti *LN*.

Str. 122: 20 tehdy] tehda *LN*.

Str. 123: 8 zároveň, jak] současně, *jak LN*; 10 jak] *jak LN*; 35 ona forma vody, která se pění] jiná forma vody, pěníci se *LN*.

Str. 124: 1 jsme je v zarostlých] jsme v zarostlých *LN*; dlaněmi] dlaněma *LN*; 8 a trochu] trochu a *LN*; 14 řek. Viděl] řek. Viděl jsem nevinátka sluniti se na leknínových a stulíkových listech. Viděl *LN*; 21 nadevše] báječně *LN*; onehdy] onehda *LN*; 26 přísná] krásná *LN*.

Str. 125: 7 důvěrni] tête-à-tête *LN*; 13 všecky] všechny *LN*.

Str. 127 *XXIII. Píseň ke chvále rybářů*. Lidové noviny 20, č. 237 (29. srpna 1912), str. 1–2, s názvem *Tři zpěvy*; podtitulem dnešní titul. Podepsáno *N*.

Str. 127: 30 všecko vynášející uznávalo] všechno uznávalo *LN*; 31 ideál] ideálem *LN*; 35 všecky] všechny *LN*.

Str. 128: 20 jiné záliby] záliby jiné *LN*; 38 rybář...] rybář. *LN*.

Str. 129: 1 Nerad takto zevšeobecňuji] Bojím se takto zevšeobecnovati *LN*; 5 v té] v tu *LN*; 23 velkých] velikých *LN*; 33 podivovati] podivovat *LN*.

Str. 131 *XXIV. Meditace*. Lidové noviny 20, č. 257 (18. září 1912), str. 1–2. Podepsáno *N*. — V *LN* chybí poznámka pod čarou *Psáno den po smrti Jaroslava Vrchlického*.

Str. 131: 12 schylujícím] schýlujícím *LN*; 15 letošní] letoší *LN*; 16 kdy] čas *LN*.

Str. 132: 8 lhostejní] lhostejni LN; 14 proklaté.] proklaté, mají-li se státi tvory nadlidskými nebo génii. LN; 26 k bližnímu, k bližnímu vůbec] k bližnímu, k bližnímu vůbec LN; 28 k bližnímu] k bližnímu LN; 29 lidé,] lidé; LN; 34 nahoru] nahorů LN.

Str. 133: 5 blíká] bliká LN; 18 hříčkou v rukou lidských] hříčkou lidských LN; 35 pokrytecky] *pokrytecky* LN; 36 paškvilem] paškvilem LN; 36 samozřejmého] *samozřejmého* LN.

Str. 134: 9 má tak často cestu] má cestu LN; 11 všechno] všechno LN; 16–17 přicházejí mi zároveň na mysl: Verlaine] přicházejí mi současně na mysl, aniž vím, proč ještě jiná jména mě napadají. Verlaine LN; 23 zbaviti] zbavit LN; 26 byl] byla LN; 29 jehož hlava kozonoha patřila na královská] pro jehož hlavu Kozonoha byla dobrá toliko královská LN; 35 zároveň] současně LN; 36 nejsvětějších] nejvznešenějších LN; mne souží] mne tu souží LN.

Str. 135: 5 všechny] všechny LN; 10 opěvovala] opěvala LN; 12 Nehledíc] Nehledě LN; 28 A nás] U nás LN; nad mnohé a mnohé] nade všechny LN; 29 dovedli by] budou LN; 30 nejkrásnější] nejvznešenější LN.

Str. 136: 6 připomnělo mi, čeho] připomnělo, čeho LN.

Str. 137 XXV. *Kdo to chodí po hřbitově...*? Lidové noviny 20, č. 286 (17. října 1912), str. 1–2. Podepsáno N.

Str. 137: 29 sahá] sáhá LN; 30 publika] lidstva LN.

Str. 138: 2–5 vyděrač. Až z Paříže přišel do Čech. Autor podepsal se písmenou, které neznám. Dávno nečetl jsem však takovou — řekněme to mírně — nehoráznost.] vyděračem. Nečetl jsem již dlouho — promiňte — takovou hnusnou pitomost. Až z Paříže přišla do Čech. Autor podepsal se písmenou, které neznám. A to je škoda. Rád bych se s ním — třeba po letech — sešel, rád bych se mu — třeba po letech — odměnil. Slina pálí mne na jazyku. LN; 6 Oč tu běží] Oč se tedy jedná LN; 10 publikum] lidstvo LN; 12 Jsou] Nicméně jsou LN; 18 jízlivý] jizlivý LN; 26 moralisty] občany, jimž se člověk instinktivně vyhýbá LN.

Str. 139: 7 vydělávati] vydělávat LN; 9–10 vrženo na] vrženo na psychologii básníka, na LN; 10 literární] vědecký LN.

Str. 140: 4 klamati — klamat LN; 5 simulovati] simulovat LN; 8 tvořiti] stvořiti LN; 27 zároveň] současně LN.

Str. 141: 11 na čele, na to čelo chtěl bych políbiti mrtvého člověka] na čele, vypůjčil bych si, ukradl bych třeba peníze, jichž doma tolik nemívám, a jel bych k jeho rakvi. Na to čelo bych políbil mrtvého člověka LN; 13–14 A chtěl bych pohladiti] A pak bych políbil LN; 17 bláhoví] blahoví LN; 17–18 nosíte dosud v duších] nosíte v duších LN.

Str. 142 XXVI. *Ironie osudu*. Lidové noviny 20, č. 279 (10. října 1912), str. 1–2. Podepsáno N.

Str. 142: 3–4 nemiluje novin] nenávidí noviny LN; 4–5 dnešního

velmocenského rozsahu a prestýže] dnešní velmocenský rozsah a prestýž LN; 5–6 velkých] velikých LN; 14 tehda] tehdy LN; 16 může míti] může, teoreticky vzato, míti LN; 21 postonování mysli] postonávání ducha LN.

Str. 143: 9 měšťanských] měšťáckých LN; 10 všecky] všechny LN; 11 měšťanská] měšťácká LN; 32 zároveň] současně LN.

Str. 144: 15–16 počestnost jest provokována nejvýše okázalou konzervativností] počestnost, zachce-li se někomu provokovati ji, jest provokována leda konzervativností LN; 23 ryk brání] ryk — často navýsost nám odporný, a přece někdy tak zdravý — brání LN; 35–36 noviny. Noviny starají se o to, aby byly zajímavé] noviny. Ani tomu se nedivím. Noviny starají se o to, aby byly zajímavé LN; 36 vyzdvihnouti] vyzdvihnout LN.

Str. 145: 1 nebo] anebo LN; 2 mnoho] pár LN; 21 širá] šírá LN; 22 novin. Jsou] novin. Kromě Švandy dudáka, do něhož nenapsal jsem nikdy řádky, jsou LN.

Str. 146: 3 Zbývají dva tři] Zbývá jich několik málo, hrozně málo LN; 4–5 poslání, jsou to ostatně revue odborné. Kdyby zašly, zůstala] poslání. Toť vše. Dvou tří, například takových Volných směrů nebo Stylu — což jsou ostatně revue zcela odborné —, bylo by nám jistě líto, kdyby zašly, a zůstala LN; 6 neukáplo by nám jediné slzičky] neukápla by nám ani jediná slzička LN; 12–13 svého orgánu] svůj orgán LN; 33 měli] museli LN.

Str. 147: 1 zaplatiti] zaplatit LN.

Str. 148 XXVII. *Moravanem*... Lidové noviny 20, č. 342 (12. prosince 1912), str. 1–2, s dedikací Viktoru Dykovi. Podepsáno N.

Str. 148: 16 chtěl reformovat] chtěl jsem reformovat LN; 18 zároveň] současně LN; 32 na vavřínech.] na vavřínech...LN.

Str. 149: 5–6 odpovědnější] zodpovědnější LN; 14 všecko] všechno LN; 22–23 jen proto, že] jen, poněvadž LN; 33 kdekoliv] kdekoliv LN.

Str. 150: 16 ryzí] přímočaré LN; 23 více] větší LN; 24 na úkor akce hospodářské] na úkor hospodářské LN; 28 všickni] všichni LN; 35 všecky] všechny LN.

Str. 151: 3 Konce byly vždy stejné] Dopadlo to vždy stejně LN; 36–37 pitvornost, proklatost jistých „pozitivně politických“ frází] pitvornost, proklatost kramářovské fráze LN; 38 zavléká dnešní (snad jen zdánlivě dnešní) mladočešství] zavléká jeho špinavé mladočešství LN.

Str. 152: 6 všecko] všechno LN; 19 mysliti] myslit LN; 23 všecko] všechno LN.

Str. 153 XXVIII. *Jedna vlaštovka*. Lidové noviny 20, č. 36 (7. února 1912), str. 1–2. Podepsáno N.

Str. 153: 7–8 mocnější] mocněji LN; 14–15 stráněmi nejmrtvějšími] stráněmi co nejmrtvějšími LN; 30–31 celou jeho] jeho celou LN.

Str. 154: 5–6 přírody,] přírody; *LN*; 13–14 sentimentálního nebo zkaženého] (sentimentálního nebo zkaženého) *LN*; 38 jej] ho *LN*.
 Str. 155: 6 O to mi ovšem neběží] O to se mi ovšem nejedná *LN*; 18 vidím] *vidím LN*; 24 jako] jak *LN*; 38 všecky] všechny *LN*.
 Str. 156: 7 všecky] všechny *LN*; 12 téměř] skoro žádných *LN*; 23 rok po roce stejně a] rok co rok stejně, a *LN*; 37–38 všecky a na všecko] na všechny a na všechno *LN*.
 Str. 157: 3 promrhal] promrhl *LN*; 6 zdvojnásobňuje] zdvojnásobuje *LN*; 27 Všecko] Všechno *LN*.
 Str. 158: 11 píšeme jen pro děti] píš *jen pro děti LN*; 16 neudělá ještě jara] neudělá jara *LN*.

Str. 159 *XXIX. Bodličky*. Lidové noviny 20, č. 348 (18. prosince 1912), str. 1–2. Podepsáno *N*.
 Str. 159: 3 datace *Prosinec 1912* v *LN* chybí.
 Str. 160: 2 radosti ze života] radosti života *SMŽ, LN*; 5 všickni] všichni *LN*; 8 všickni] všichni *LN*; 9 zbabělí.] zbabělí... *LN*; 15 zmlknouti] zmlknout *LN*.
 Str. 161: 9 Ovšem, Ježíšek *LN*] Ovšem. Ježíšek *SMŽ*; 10 vyšňořen] vyšňořen *LN*; 29 nás] *nás LN*; 33 čím] *čím LN*; několik] pár *LN*; zač] *zač LN*.
 Str. 162: 7 blížní] bratři *LN*; všimni] všimni *LN*; 9 v němž] o němž *LN*; celku] národa *LN*; 14 neboť tu běželo] neboť pak se jednalo *LN*; 19–20 jediná příležitost, kdy lid mohl nás vyslechnouti a sám promluvit] jedinká příležitost mluvit k lidu a nechati lid mluvit *LN*; 26 dělati] dělat *LN*; 28 vrávorá] vrávorává *LN*; 33–34 došlo, ani nemusíme nic ztratit] došlo, nemusíme nic ztratiti *LN*; 34 muži] Češi a Slované *LN*.
 Str. 163: 3 nevylučuje určitého národního sebevědomí] nevylučuje národního sebevědomí a národní sebeobrany *LN*; 5 a šovinism] i šovinism *LN*; 8–9 které pro nás nedávno ztratilo všecku hrůzu] které dávno ztratilo pro nás všechnu hrůzu *LN*.

II

Str. 167 *I. Sníh*. Lidové noviny 21, č. 22 (23. ledna 1913), str. 1–2. Podepsáno *N*.
 Str. 167: 4 tré] tří *LN*; 12 ve městě] v městě *LN*; sezóny] sezónu *LN*; všecky] všechny *LN*; 22 všecky] všechny *LN*; 34–35 politickým chům] politickému tlachu dr. Kramáře *LN*.
 Str. 168: 1 dosavadní] dosavádní *LN*; 2 smíruji] smírui *LN*; 5 nehybná,] nehybná: *LN*; 19 Všecky rány a všecka] Všechny rány a všechna *LN*; 22 všecky] všechny *LN*; 33 jest složen] složena jest jeho struktura *LN*; 34 všecky] všechny *LN*.
 Str. 169: 2 všecky] všechny *LN*; 8 všecko] všechno *LN*; 16 vzpo-

meneme *LN*] vzpomene *SMŽ*; 28 kdy k mnoha] mnoho času k *LN*;
35 všecky] všechny *LN*.

Str. 170: 10 kam] *kam LN*; 30 hierarchie;] hierarchie: *LN*; 35 Po-
hlédnu] Pohlednu *LN*; 36–37 pak snad v nitru] pak ve svém nitru
LN; 37 sněžení.] sněžení... *LN*.

Str. 172 *II. Přes kopce a žleby*. Lidové noviny 21, č. 45 (15. února
1913), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 173: 13 džbánek.] džbánek... *LN*.

Str. 174: 7 nesnižuj] nesnižuj *LN*; 25 zároveň] současně *LN*;
30 mladočeského vůdce] dr. Kramáře *LN*.

Str. 175: 4 všecky] všechny *LN*; 15 zároveň] současně *LN*; 28 ne-
možní] nemožní *LN*.

Str. 177 *III. Chceme se vrátiti...* Lidové noviny 21, č. 77 (19. března
1913), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 177: 12 pěkného.] pěkného... *LN*; 30 boží. Táhneme] boží!
Taháme *LN*.

Str. 178: 15 klíště] klíště *LN*; 29 ní:] ní; *LN*.

Str. 179: 27 výraznost] *výraznost LN*; 29 všecko] všechno *LN*;
30 všecku] všechnu *LN*; 30–31 jedinou] jedinkou *LN*.

Str. 180: 1 lhostejným] lhostejný *LN*; 5 zároveň] současně *LN*;
24 všecko] všechno *LN*; 25 tu běží] jedná se *LN*; 26 tu běží] jedná se
LN; 27 lidu] národu *LN*.

Str. 181 *IV. Blahodárny odstup*. Lidové noviny 21, č. 83 (27. března
1913), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 181: 4 všecka] všechna *LN*; 6 nahoru] nahorů *LN*; 7 sasanko-
vých] jaterníkových *LN*.

Str. 182: 4 ze života] z života *LN*; 10 všecky] všechny *LN*.

Str. 185: 5 všecko] všechno *LN*.

Str. 186 *V. Sentimentální oblázek*. Lidové noviny 21, č. 90 (3. dubna
1913), str. 1–2, s chybným názvem *Sentimentální obrázek*. Podepsáno *N*.

Str. 186: 2 všecky] všechny *LN*; 7 všecky] všechny *LN*; 21 všecka]
v všechna *LN*; 27 uděšení] uděšení *LN*; 29 tuhle mě takový nějaký]
tuhle mě nějaký *LN*; 33 mysliti na lidi] mysliti i na lidi *LN*.

Str. 187: 9 zvenčí] zvenku *LN*; 15 všecko] všechno *LN*; 21 jej] ho
LN; 28 všecko] všechno *LN*.

Str. 188: 1 cesty] cestu *LN*; 2 kazatelově] kazatelovu *LN*; 26 ideál.
Ideál mužnosti a koruna] ideálem. Ideálem mužnosti, korunou *LN*;
31 dosažitelné *LN*] nedosažitelné *SMŽ*; 35–36 sebou. Všecko tá-
pání za vůdci. Nebyli] sebou. Všechny ismy. I politické hvězdy. Ne-
byly *LN*; 36 platni] platny *SMŽ, LN*.

Str. 189: 10 svobodného?] svobodného? Nejsme sobci, odmítáme-li
všechny ismy a všechny strany. Je to k oboustrannému prospěchu.
Zařazení ztrácíme radost ze života, úctu k sobě (pokud jde o nás)

a působíme jako lučavka (pokud jde o jiné, o věc). Kdežto jednáme-li na vlastní vrub, jen sebe poslušni a jen sobě zodpovědni, jsme užiteční i šťastni. *LN*; 23 nám samým] *nám samým LN*; 26 tu běží] se jedná *LN*.

Str. 191 *VI. Boháči a chudí*. Lidové noviny 21, č. 104 (17. dubna 1913), str. 1–8. Podepsáno *N*.

Str. 191: 19 rozpouštějí] rozpouští *LN*; 32 všecky] všechny *LN*.

Str. 192: 9 všecky] všechny *LN*; 23 Ano, jaká] Ano, jaká to mohla být báseň, jaká *LN*; 26 nemusel] *nemusel LN*; 28 mohl] *mohl LN*.

Str. 193: 29 je] jest *LN*; 30 panděro] pandero *LN*; 31 odpovědnost] zodpovědnost *LN*.

Str. 194: 16 psát] psáti *LN*; 25 nikoliv ke] nikoli k *LN*; 26–27 zároveň] současně *LN*; 35 bohati] bohatí *LN*; 38 bohatí] bohati *LN*.

Str. 195: 15 všecko] všechno *LN*.

Str. 196: 13 české] české. — *LN*; 18 všecky] všechny *LN*; 26 umi-lovali, jiní] umi-lovali. Jiní *LN*; 29 osudem] *osudem LN*.

Str. 197 *VII. Dva světy*. Lidové noviny 21, č. 111 (24. dubna 1913), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 197: 11 Božíčku] Božičku *LN*; 20 zároveň] současně *LN*.

Str. 198: 37 všecko] všechno *LN*; 38 všecko] všechno *LN*.

Str. 199: 24 skromné] skrovné *LN*.

Str. 200: 14 pokračovati] pokračovat *LN*; 37 slátané] slatané *LN*.

Str. 201: 9 stížen] stížen *LN*; 22 státi] stát *LN*; 25 spravedlivém] *spravedlivém LN*; 37 každému;] každému: *LN*.

Str. 202: 14 věci] záležitostí *LN*; 73 já] *já LN*.

Str. 203: 1 můj] *můj LN*.

Str. 204 *VIII. Srdce v nouzi*. Lidové noviny 21, č. 119 (2. května 1913), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 204: 12 stačí,] stačí; *LN*.

Str. 205: 1 širém] širém *LN*; 19 zejména] zejména *LN*; 27 úspěchem] *úspěchem LN*; 30 všecky] všechny *LN*; všecko] všechno *LN*.

Str. 206: 17 všecky] všechny *LN*.

Str. 207: 10 stát] státi *LN*; 13 brožurky] brožůrky *LN*.

Str. 208: 6 z jejích ctností *LN*] z jejích ctností *SMŽ*; z jejích neřestí *LN*] z jejích neřestí *SMŽ*; 8 zvráceností] zvrácenosti *LN*; 24 všecko] všechno *LN*; 27–28 bláznovství *LN*] bláznovství *SMŽ*; 29–30 spolu-bližních] spolubližních *LN*; 32 umění] uměn *LN*.

Str. 209: 28 dobrých] *dobrych LN*; 29 jediného] *jediného LN*.

Str. 210 *IX. Prostý komentář*. Lidové noviny 21, č. 126 (9. května 1913), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 210: 8 neleze] neloží *LN*.

Str. 210: 13 všecko] všechno *LN*; 20 nekritizoval,] nekritizoval — *LN*.

Str. 212: 1 všecko] všechno *LN*; 18 všecko] všechno *LN*; všecky]

všechny *LN*; 23 všecko] všechno *LN*; 32 co] *co LN*; 33 jak] *jak LN*; Všecka] Všechna *LN*.

Str. 214: 17 obchodníkům právě u nás] obchodníkům, u nás *LN*; 35 přijít] přijít *LN*.

Str. 215: 7 všecko] všechno *LN*.

Str. 216 *X. Řekněme třeba: o vědě a idealismu*. Lidové noviny 21, č. 144 (28. května 1913), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 216: 10 panenské;] panenské: *LN*; 14 všecky] všechny *LN*; 16 květnového *LN*] květného *SMŽ*; 17 náš] náš *LN*.

Str. 217: 9 Pookřál] Prokřál *LN*; 12 vařící] vařící *LN*; 20 sahám] sáhám *LN*; 28 sobě a pro sebe] *sobě a pro sebe LN*; 30 všecko] všechno *LN*.

Str. 218: 3 všecko] všechno *LN*; 4 chladný, nemilosrdný] chladný, skeptický, nemilosrdný *LN*; 12 jest] *jest LN*; 13 nebylo by] *nebylo by LN*; 27 Tak] *Tak LN*.

Str. 219: 2 byl] *byl LN*; 4 přirovnání;] přirovnání: *LN*; 6 všecko] všechno *LN*; 10–11 náboženství teologické teorie] *náboženství teologické teorie LN*; 21 všecky] všechny *LN*; 36 kabátů.] kabátů...*LN*.

Str. 220: 11 Měnlivé] *Měnlivé LN*; 17 odpočívati: *LN*] odpočívati, *SMŽ*; 17 kterých] kterým *LN*; 26 všecko] všechno *LN*.

Str. 221: 14 se všemi jeho důsledky] *se všemi jeho důsledky LN*.

Str. 222 *XI. Mlčení a mluvení*. Lidové noviny 21, č. 168 (21. června 1913), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 222: 7 kdy] času *LN*; 23 má] *má LN*; 24 má] *má LN*; 26 přistřižen] přistřižen *LN*.

Str. 223: 14 všecko] všechno *LN*; 17 ho zneužití] jej zneužívati *LN*.

Str. 224: 9 pro něho] *pro něho LN*; 18 upřímní] upřímní *LN*; 19 lhostejní] lhostejní *LN*; 25 rozumně;] rozumně: *LN*; 33 letáky;] letáky: *LN*.

Str. 225: 14 tohle] *tohle LN*; 15 nestala se kulturnější *LN*] nestala kulturnější *SMŽ*; 21 neupřímným] neupřímným *LN*.

Str. 226: 15 musí-li] *musí-li LN*; 32 neběží] se nejedná *LN*; 34 nezbytností] *nezbytností LN*; 34 všecky] všechny *LN*.

Str. 227: 8 Mají mínění] *Mají mínění LN*; 11 jich] jejich *LN*; 13 mravní; *LN*] mravní: *SMŽ*; 25 všecko] všechno *LN*; 26 mít] mítí *LN*.

Str. 228. *XII Otec básník a syn skaut*. Lidové noviny 21, č. 187 (11. července 1913), str. 1–3. Podepsáno *N*.

Str. 228: 34 otče;] otče: *LN*.

Str. 229: 16 výhrůžně] vyhrůžně *LN*; 36 pravdu] *pravdu LN*.

Str. 230: 4 jeho] *jeho LN*; 5 své] *své LN*; 6 básně] *básně LN*; 14 Přejdeš] *Přijdeš LN*; 27 ty] *tý LN*; 31 loajální] *loajální LN*.

Str. 231: 1 přemýšlet] přemýšleti *LN*; 29 všecko] všechno *LN*; 38 zdvořilost] *zdvořilost LN*.

Str. 232: 19 poslušnost] *poslušnost LN*; 26 neposlušnosti] *neposlušnosti LN*; 37 šetrný] *šetrný LN*.

Str. 233: 10 živořícím;] živořícím: *LN*; 11 všecko] všechno *LN*; 13 nimiž *LN*] nimi *SMŽ*; 14 pravá] *pravá LN*; 18 vody.] vody? *SMŽ, LN*; 28–29 hrdé a ješitné] hrdě a ješitně *LN*; 36 jak] *jak LN*.

Str. 234: 38 muž:] muž; *LN*.

Str. 235: 28 alkoholických] *alkoholistických LN*.

Str. 236: 1 hezká?] hezká. *LN*; 8 mi!] mi. *LN*.

Str. 237 *XIII. Ke chvále hub*. Lidové noviny 21, č. 195 (19. července 1913), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 237: 6 všecka] všechna *LN*; 11 Všecky] Všechny *LN*; 23 všecko] všechno *LN*; 28 všecko] všechno *LN*; 33 řekneme] *řekneme LN*.

Str. 238: 13 nebylo to nic] nebyly žádné *LN*; 25 dobré;] dobré: *LN*; 31 ku proměnám] k pro měnám *LN*; 33 trochu] trocha *LN*; 35 všecky] všechny *LN*.

Str. 239: 5 všecko] všechno *LN*; 6–7 podobnostmi *LN*] podrobnostmi *SMŽ*; 11 všecky] všechny *LN*; 11 přejdou] přijdou *LN*.

Str. 240: 27 o holubinkách] o holoubinkách *LN*.

Str. 241: 25 všecko] všechno *LN*; 25–26 Nemají] *Nemají LN*; 27 Mají] *Mají LN*; 29 mateřidouška] *mateřidouška LN*; 33 savoureux] *savoureux LN*.

Str. 242: 13–14 srovnáváme například s] srovnáváme s *LN*; 14 vysoké.] vysoké například. *LN*; 16 titěrného dekadentního] titěrného, dekadentního *LN*; 36 všecky] všechny *LN*.

Str. 243: 12 všecky] všechny *LN*.

Str. 244 *XIV. Proskribovaný pokrok*. Lidové noviny 21, č. 241 (3. září 1913), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 244: 7 kde] *kde LN*; 13 jmění;] jmění: *LN*; 22 hulákali;] hulákali: *LN*; 29 všecko] všechno *LN*.

Str. 245: 32 sklenka] sklénka *LN*.

Str. 246: 30 okovů. Něco] okovů. — Něco *LN*; 34 prosta] prostá *LN*.

Str. 247: 9 mateřidouška] *mateřidouška LN*; 12 přes] přese *LN*; 19 pro něco] kvůli něčemu *LN*; 27 je] jej *SMŽ, LN*; 29 všecko] všechno *LN*; 34 všecko] všechno *LN*; 36 Pokrok] *Pokrok LN*.

Str. 248: 3 vyhovuje] přichází vstříc *LN*; 24 ji] jí *LN*; 31 stejnosměrný] *stejnoseměrný LN*; 34 je] jest *LN*; 35 je] jest *LN*; 36 estétských *LN*] *estetických SMŽ*.

Str. 249: 5 všecko] všechno *LN*; 8 naši citlivost] naši citovost *LN*; 14 ještě žil] ještě dnes žil *LN*; 26 citovosti] sentimentalitě *LN*; 26 nad] *nad LN*.

Str. 250: 10 všecka] všechna *LN*; 11 všecko] všechno *LN*; 21 je slepá] je poněkud slepá *LN*; 24 všecky] všechny *LN*.

Str. 252 *XV. O dobrodružství*. Lidové noviny 21, č. 255 (18. září 1913), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 252: 7 zakoutí] zákoutí *LN*; 21 dobrodružství] dobrodružstvím *LN*; 36 rukáv a řekne krátce:] rukáv, povídá krátce *LN*.

Str. 253: 15 vousáči *LN*] vousači *SMŽ*; 29 vysvlečení] vysvlečení *LN*; 36 skorem] skoro *LN*.

Str. 254: 6–7 blížnímu] bližnímu *LN*; 18 zráčí-li] uráčí-li *LN*; 21–22 dožije asi bez] dožije bez *LN*; 31 všecky] všechny *LN*.

Str. 255: 33 každého] *každého LN*.

Str. 256: 9 velkého] velikého *LN*; 22 Knihu dobrodružství] *Knihu dobrodružství LN*; 25 erotikou...] erotikou. (Také veliký zájem, jež povídky o strašidlech vyvolávaly za všech dob ve všech kruzích obyvatelstva, vysvětluje se v první řadě účinkem zažívaného dobrodružství; dalo by se téměř mluvit o žádostivosti dobrodružství.) Proto jest samozřejmo, že i moderní kniha dobrodružství vychází vstříc velmi velikému obecenstvu. *LN*; 37–38 všecko hned dramatizovati, všecko] všechno hned dramatizovati; všechno *LN*.

Str. 257: 26–27 maloměšťáckých] malých a nesamostatných *LN*.

Str. 258: 2 tradice a kultura dobrodružství] *tradice a kultura dobrodružství LN*.

Str. 259 *XVI. Propasti*. Lidové noviny 21, č. 282 (15. října 1913), str. 1–2. *Nepodepsáno*.

Str. 260: 1 kláním] klaním *LN*; 4 možností.] možností. — *LN*; 16 všecky] všechny *LN*; 23 roveň] roven *LN*; 24 roveň] roven *LN*; 25 běží] se jedná *LN*; 36–37 kterékoli] *kterékoli LN*.

Str. 261: 5 všecky] všechny *LN*; 32 ji] jí *LN*; 33 rozhlédněte] rozhledněte *LN*; 37–38 ve skutečnosti] zdánlivě *LN*.

Str. 262: 4 do přitímní] v přitímní *LN*; 8–9 drzé čelo dosáhlo] drzost dosáhla *LN*; 15 zvyšuje se] *zvýšuje se LN*; 16 zároveň] současně *LN*; 19 zároveň] současně *LN*; 29 Všecko] *Všechno LN*.

Str. 263: 8 všecky] všechny *LN*; 9 všecka] všechna *LN*; všecky] všechny *LN*; 15–16 všecky] všechny *LN*; 18 Všecky] *Všechny LN*; 23 běží] se jedná *LN*; 35 o denní] v denní *LN*.

Str. 264: 28 tuto] následující *LN*; 29 léta] leta *LN*.

Str. 265: 14 Toho] To *LN*; 18–19 prohloubeny] *připuštěny LN*; 25 bližní] bližní *LN*; 34 všecky] všechny *LN*.

Str. 266 *XVII. Zdroje víry*. Lidové noviny 21, č. 323 (25. listopadu 1913), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 266: 8 všecky] všechny *LN*.

Str. 267: 33 každý] *každý LN*.

Str. 268: 5 všímímírem *LN*] *všimmírem SMŽ*; 7 oči] očí *LN*; 14 vel-

kolepé] velikolepé *LN*; 15 zároveň] současně *LN*; 19 všecko] všechno *LN*; 27 my to víme, že] *my to víme, že LN*; 29 vitalisté,] vitalisté: *LN*.

Str. 269: 20 opěvovati] opěvati *LN*; 34 nad zlobu] na zlobu *LN*.

Str. 270: 1 Kterýmžto] Kterýmto *LN*; 17 ponechati;] ponechati: *LN*; 26 běží] se jedná *LN*; 35 jeden svůj veliký pokus] svou velikou a mohutnou báseň *LN*.

Str. 271: 1 ze dne] co den *LN*; 20 všecko] všechno *LN*; 29–30 bůh, nuže] bůh, tento bůh, nuže *LN*.

Str. 273 *XVIII. Lidé jsme a jenom lidé. Lidové noviny 21, č. 338 (11. prosince 1913), str. 1–2. Podepsáno N.*

Str. 273: 2 lidé.] lidé...*LN*.

Str. 274: 11 rozlišení] rozlišení *LN*; 28 jsou nutně velmi vznětlivé] jest nutně velmi vznětlivá *LN*.

Str. 275: 4 vhod.] vhod... *LN*; 30 zranitelní] zranitelní *LN*.

Str. 276: 14 třetí a] třetí, a *LN*; 19 Čase] Čase *LN*; 24 nutilo] mučilo *LN*.

Str. 277: 7 u nás malicherné] u nás malicherné ješitnosti literátské, malicherné *LN*; 14 všechny] všechny *LN*; 20 všechny] všechny *LN*.

Str. 278: 38 ukolébával] ukolébal *LN*.

Str. 280 *XIX. Na velmi staré téma. Lidové noviny 22, č. 10 (10. ledna 1914), str. 1–2. Podepsáno N.*

Str. 280: 18 dovoleno] dovoleno *LN*.

Str. 281: 1 lidmi, ale] lidmi a s mnoha významnými a typickými českými lidmi, ale *LN*; 5 postižen] postižen *LN*; 17 Neběží] Nejedná se *LN*; 17 Běží] Jedná *LN*; 24 musí] musí *LN*.

Str. 283: 2 přímočarostí] přímočárností *LN*; 11 a bravurně] a velmi bravurně *LN*; 14 celá] celá *LN*; 22 publicistickou] publicistickou *LN*; 24 o tom pochybovati] o tom *nikdo* pochybovati *LN*; 29 příležitostných] příležitostných *LN*.

Str. 284: 6 běží o Němce] se o Němce jedná *LN*; 15 vyveden;] vyveden: *LN*; 19 všechny] všechny *LN*; 30 vojáckého] militaristického *LN*.

Str. 285: 10 běží] se jedná *LN*; 32 malicherností] malichernosti *LN*; 34 nic] ničeho *LN*.

Str. 286: 7–8 obyvatele] obývatele *LN*.

Str. 287: 4 všecka] všechna *LN*; 11 spisovatelé] spisovatelé *LN*.

Str. 288 *XX. Stále se píše, píše... Lidové noviny 22, č. 16 (16. ledna 1914), str. 1–2. Podepsáno N.*

Str. 288: 4 všechny] všechny *LN*; 11 chrupe] krupe *LN*; 13 hvízdne] hvízdne *LN*.

Str. 289: 32 tvořiti] tvořiti *LN*.

Str. 292: 20 poslušní] poslušní *LN*; 38 honorářová;] honorářová: *LN*.

Str. 294 *XXI. Sociální svědomí a sociální cit*. Lidové noviny 22, č. 33 (3. února 1914), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 295: 22–23 minulého věku, Karel Marx, Petr Kropotkin a] druhé polovice minulého věku, Petr Kropotkin, Elisée Reclus a *LN*; 24 z jejichž díla pila výživnou] z něhož pila plodnou *LN*; 37 nezničitelná] nezničitelná *LN*.

Str. 296: 13 v širém] v široširém *LN*; 37 tím] *tím LN*.

Str. 297: 9 poněvadž] konečně *LN*; 34 provokatér. Sbohem] provokatér - Sbohem *LN*.

Str. 298: 26 polyká] polýká *LN*; 36 v Malých] a Malých *LN*.

Str. 300 *XXII. Dostal jsem řád...* Lidové noviny 22, č. 75 (17. března 1914), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 300: 19 dědině: bývám] dědině. Bývám *LN*; 23 všecko] všechno *LN*; 29 toto] *toto LN*.

Str. 301: 17 všecko] všechno *LN*; 20 osvětová a kulturní] osvětová, kulturní *LN*.

Str. 302: 4 k „pozitivním politikům“ a] ke Kramářům, Rašínům, *LN*.

Str. 306 *XXIII. Přednáška přírodě*. Lidové noviny 22, č. 104 (16. dubna 1914), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 306: 4 hlubinou, zde] hlubinou,– zde *LN*; 6 svíčky,] svíčky,– *LN*; 8 závoj,] závoj,– *LN*; 9 sluncem,] sluncem,– *LN*; 10 nepokoj,] nepokoj,– *LN*; 11 všecky] všechny *LN*; 18–19 palouček;] palouček: *LN*; 27–28 nezaměnitelná nikterak za onu druhou mocnost] nespojitelná nikterak s onou druhou mocností *LN*.

Str. 307: 3 všecko] všechno *LN*; 16 zároveň] současně *LN*; 20 všecko] všechno *LN*; 23 všecko] všechno *LN*; 24 všecky] všechny *LN*; 32 vedle] *vedle LN*; 35 všecky] všechny *LN*; 38 zároveň] současně *LN*.

Str. 308: 15 širými] širými *LN*; 15 všehomíra] všehomíru *LN*; 16 nikoliv] nikoli *LN*;

Str. 309: 3 tvůj paškvil] svůj paškvil *LN*; 16 přizpůsobovati] přizpůsobovali *LN*; 26 zároveň] současně *LN*.

Str. 310: 5 všecky] *SMŽ*; všechny *LN*; 8 jasné, umění] jasné umění *LN*; 18 jimiž] jimž *LN*.

Str. 311 *XXIV. Noční lov*. Lidové noviny 22, č. 151 (3. června 1914), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 311: 11 mám dravou chuť] mám chuť *LN*; 17 bližní] bližní *LN*; 22 si,] si: *LN*; 27 bližní] bližní *LN*.

Str. 312: 18 všecky] všechny *LN*.

Str. 313: 3 všecko] všechno *LN*.

Str. 314: 12 nebo] anebo *LN*; 16 nebo] anebo *LN*; 24–25 mladistvě] mladistvé *LN*.

Str. 315: 7 nebo] anebo *LN*; 9 nebo] anebo *LN*; 10 nebo] anebo *LN*; 32 časů.] časů (termín úředního rybářského lístku). *LN*.

Str. 317 *XXV. Papíry v lese*. Lidové noviny 22, č. 172 (24. června 1914), str. 1–2. Podepsáno *N*.

Str. 317: 11 širé] širé *LN*; 19 nebo] neb *LN*; 33 šetrní] šetrni *LN*.

Str. 318: 25 vděční] vděčni *LN*; 27–28 Ověnění] Ověnění *LN*; 35 všecko] všechno *LN*.

Str. 319 18 všecko] všechno *LN*.

Str. 320: 4 ticho v mnoha] ticho v mnoha křižujících se alejích, v mnoha *LN*; 20 všecko] všechno *LN*; 24 jenž] který *LN*; 26 v lese jak] v lese. Jak *LN*; 34 všecky] všechny *LN*; 36 všecky] všechny *LN*.

Str. 321: 14 jakkoli] jakkoliv *LN*; 38 stíhati] stihati *LN*.

Str. 322: 5 Všecka] Všechna *LN*.

Str. 323 *XXVI. Jaro, jež bude nutno odložit*. Lidové noviny 23, č. 64 (5. března 1915), str. 2. Podepsáno *N*.

Str. 323: 6 znovu] znova *LN*; 10 máš,] máš: *LN*; 25 všecky] všechny *LN*; 27 tajemně] tajně *LN*.

Str. 324: 11 tentokráte] tentokrát *LN*; 16 do kosti] do kostí *LN*; 21 dlouhé tuhé] dlouhé, tuhé *LN*; 35 jíti] jítí *LN*.

Str. 325: 8 zároveň] současně *LN*; 13 rázem] rázem *LN*; 14 všecko] všechno *LN*; 38 organicky] organicky *LN*.

Str. 326: 22 v *LN* chybí datace *Březen 1915*.

Str. 327 *XXVII Mistr Bandouch a vojna*. Lidové noviny 23, č. 108 (26. dubna 1915), str. 1. Podepsáno *N*.

Str. 327: 28 Naslouchal bych] Naslouchali bychom *LN*; 36 sněhem;] sněhem: *LN*.

Str. 328: 6 vojny,] vojny: *LN*; 13 dědinou. Bandouch] dědinou, Bandouch *LN*; 27–28 Bandouchům,] Bandouchům. *LN*; 38 kulomety] strojní pušky *LN*.

Str. 329: 4 všecko] všechno *LN*; 28 nás –] nás. *LN*; 29 V *LN* chybí datace *Duben 1915*.

J E L E C

Je to jediná z menších próz Neumannova předvojenského období, která se po časopisecké publikaci (*Lumír* 43, č. 2, 29. ledna 1915, str. 72–83) dočkala i knižního, dokonce samostatného otisku. Pro edici *Omnia* (Malé práce velkých autorů), kterou řídil v pražském nakladatelství A. Synka, vybral si ji Václav Řezáč; vyšla tu jako její 13. svazek roku 1931 (vytiskli Neuber, Pour a spol. Praha, stran 36, osmerkový formát, cena 9 Kč). Próza svým obsahem i vnitřním ustrojením náleží bezprostředně k fejetonům S městem za zády, chronologicky je tečkou za nimi; větším rozsahem a rozpracováním některých epických motivů však už inklinuje k povídkovému tvaru. Časopisecké

znění. Jelce (*L*) muselo brát ohled na rakouskou válečnou cenzuru, proto Neumann přepracovanou knižní verzi (*Ě*) doprovodil v samém závěru svazečku touto poznámkou: „Tato povídka koncipována byla v zimě 1914 a brzy poté vyšla v Lumíru ve formě nehotové a zkomolené se zřetelem k válečné cenzuře. Posílám ji nyní do světa neokleštěnou a ve formě snad zralejší. S. K. N.“ Otiskujeme proto — podobně jako u fejetonů tvořících jádro naší edice — až tuto poválečnou verzi.

Str. 333: 1 Minulo tré válečných měsíců.] Uplynuly asi dva měsíce války. *L*; 2 na dně] v okruhu *L*; 4–5 většinou židovští, všichni téměř dávno zmizeli; bylo] hlavně semitští, většinou jsou pryč; bylo *L*; 5–6 spokojeného, po žních vypaseného a čile] spokojeného, čile *L*; 7 zblízka] blízko *L*; 9 spád] sled *L*; 12 večerů podzimních —] večerů] *L*; 13 neočekávají] nečekávají *L*; 14 černých vlaků] na vlaky *L*; 15 trousících] trousící *L*; 16 očima;] očima: *L*; 26 vypadá] vyhlíží *L*; 28–29 V tomto licoměrném klidu sedím téměř denně s udicí] V tomto klidu sedím, jako obyčejně, s udicí *L*; 31 nebo] či na *L*.

Str. 334: 2 listí skvrnité] listí *L*; 4 — str. 335: 25–26 kocábky... Je tedy válka! [*4 odstavce až po*] milost nebo nemilost... Od rána] kocábky. Od rána *L*.

Str. 335: 26 po ověncených] po těchto ověncených *L*; 28 parmu] parmičku *L*; 30 i poodveden] i poněkud poodveden *L*; již zase z tohoto] již z tohoto *L*; 31 nebo] či *L*; 33 hromádky krtčí] krtčí hromádky *L*; 38 nasnadě] přirozeno *L*.

Str. 336: 4 jest ještě] je *L*; 8 prut zařinčí a] prut téměř *L*; 9 nena-maháš] nenamaháš *L*; jej] prut *L*; 13 znova tatam] opět pryč *L*; 17 tu] zde *L*; 22 na rybu] na rybu a rybu *L*; 27 je] jest *L*; 27–28 zdá se číhati] zdá se na mne číhati *L*; 28 dotěrná] dotěravá *L*; 29 tu vlčí smečkou, tu hejnem vran, tu tancem] tu vlčí smečka, tu hejno vran, tu tanec *L*; 30 žínek lesních] lesních žínek *L*; nebo] anebo *L*; 34 prsty] ruce *L*; 37 z budoucnosti země, ve které jsi domovem, a jejího lidu.] z budoucnosti tvého národa *L*.

Str. 337: 11 dráhy] cesty *L*; 12 dědiny] z dědiny *L*; 18 ho] jej *L*; 20 vypadajícího] vyhlížejícího *L*; 20–21 — str. 338: 10 slib... Ano, útěcha! [*až do konce odstavce*] do spravedlivější budoucnosti. Pozoruji] slib... Pozoruji *L*.

Str. 338: 15 kdy] čas *L*; 16 Skládám náčiní] Srovnávám udici *L*; 27 šedooký] jednooký *L*; 27–28 s hrbatým nosem a s kulatými zády, jakoby od] hrbatící se od *L*; 33 místo naše] naše místo *L*; 35 když] kdyžtě *L*; 38 V zátočině] U zátočiny *L*.

Str. 339: 1 jak] jako *L*; 8–9 dočkati. Druhého] dočkati. — [*jen nový odstavec, nikoli nový oddíl*] Druhého *L*; 10–12 o vyhlídkách jednotlivých mocností, o našich nadějích a úzkostech, o všech možnostech i nemožnostech doby.] o všech možnostech této doby. *L*; 13 jsem se dostal] dostal jsem se *L*; 16 jsou pro] jsou již pro *L*; 18 Ale z této strany již zdálky] Ale již zdálky a z této strany *L*; jsem včera] včera

jsem *L*; 21 takové nouze] takovou nouzi *L*; 22 zlobit] zlobiti *L*; 24 nebo] či *L*; 28 protože] poněvadž *L*; 28–32 je pohodlné v nadidlo, nabodneš zrnko na háček bez jakýchkoli nesnází a neumažeš si rukou. Je to stejně pohodlné jako manipulace s kostěčkami ementálského sýra, ale – lacinější.] je laciné a pohodlné v nadidlo. *L*; 32 v takové nestálé říčce ovšem] zde *L*; 33 sice] ovšem *L*; 34 třebaže] kterou však nicméně *L*; účtě, ale to] účtě. Což *L*; 36 zahájená doba] zahájený čas *L*.

Str. 340: 1 u našich rybářů nejoblíbenější, počínají dělati jakési] zde velmi oblíbené, počínají dělat veliké *L*; 3 uléhám] ulehám *L*; 3–4 za olši na podložený kabát.] na podložený kabát za olši. *L*; 5–6 jelec skutečně velký] skutečně velký jelec *L*; 9 podle] dle *L*; by nikdo] nikdo by *L*; 12 latina jak známo není] latina není *L*; 13 je i poněkud vysvětlitelné] je poněkud omluvitelné *L*; 14 naznačuje] označuje *L*; 17 levá ruka rybářova] rybářova levá ruka *L*; 19 v naší dědině] v *X*. *L*; 24 ovšem] celkem *L*; příliš všední.] velmi známá. *L*; 28 kterých jest u nás nemnoho] které jsou u nás bílou vranou *L*; 30 nicméně svou] nicméně se svou *L*; 31 se řezníku] řezníku se *L*; 33 ho očekávají] jej čekají *L*; 35 ho] jej *L*; pro ryby] kvůli rybám *L*; 37 jeden proti druhému] naproti sobě *L*.

Str. 341: 4–20 s celou rodinou. Málem byl bych [*až po*] možná horší bestie. A konečně Tajtrlík] s celou rodinou. A konečně Tajtrlík *L*; 25 příjemný, poněkud anemický, velmi] příjemný, velmi *L*; 26 muž s modrýma očima a zlatou kšticí, na] muž, na *L*; 27–28 po čemž] od čehož *L*; 32–33 za vhodné vzájemně se představit] za vhodno vzájemné představení *L*; 33 Něco stejně víme jeden o druhém,] Něco o sobě stejně víme. *L*; 34 ho] jej *L*; 38 v ochotu] k ochotě *L*.

Str. 342: 6 valného] zvláštního *L*; 7 kola] kilogramu *L*; 11 delší jeho krátké ruky.] asi trochu delší. *L*; 19 už dnes] už mu dnes *L*; miní] praví *L*; 20 Tajtrlík. Splašené] Tajtrlík. [*odstavec*] Splašené *L*; znovu] znova *L*; 21–22 bídě. * Míjejí] bídě. – [*pouze nový odstavec, nikoli nový oddíl*] Míjejí *L*; 22 dni, stále stejně klidné v našem zákoutí, a] dni, a *L*; 23 téměř denně] stále *L*; 31 Krmím docela u břehu.] Pokaždé krmím. Docela u břehu. *L*; 36 být] býti *L*; 37 Ale] *A L*.

Str. 343: 1 se. Splašené] se. [*nový odstavec*] Splašené *L*; 2 chytrácky vetřelo] vetřelo chytrácky *L*; 4–5 cestou.* Cesta] cestou. [*jen nový odstavec, nikoli nový oddíl*] Cesta *L*; 5 Cesta zešeřelým údolím] Cesta údolím *L*; 5–6 voní, chladí. Je téměř překlenuta stromovím. Nějaká] voní a chladí. Nějaká *L*; 7 po stráních] na stráni *L*; 7–8 pod oblohou oba jejich zubaté] na obloze oba zubaté *L*; 9 ale] a *L*; 12 bochník pokojného sýra] bochník sýra *L*; 14–15 nepovznáší to, je to temné, nemá to však hvězdnaté oblohy, je v tom žár, ale jde z toho temná hrůza.] nepovznáší to, nemá to hvězdnaté oblohy, vane to temnotou a jde z toho strach. *L*; 19–20 dělalo snad dobře.] dělalo dobře. *L*; 20 Ale nechce se ti toho aniž jiného.] Ale máš strach z toho i onoho. *L*; 23 Jakmile] Nutno se smířit s tím, že jakmile *L*; 24 Jindy] Někdy *L*; 27–28 radostného, plného praporů vesele plápolajících, davů různé

zpívajících.] radostného, a tvůj národ bude v tom středem. *L*;
30 — str. 345: 33—35 jen tolik. Stále znovu prikazujeme [7 nových
odstavců až po] a všechny jsou marné. I to vím. Za největší horečky tiká
ve mně toto vědomí jako hodinový stroj. Ale právě] toliko. To vše
vím. V největší horečce toho nezapomenu. Ale právě *L*.

Str. 345: 36 jistotě] představě *L*; 37—38 volá-li do] volá-li stále do *L*.

Str. 346: 2 zábavou, něčím] vodou, tu a tam ještě snad něčím *L*;
3 zaplašit vidiny] zaplašiti i vidiny *L*; 5 Ale tato cesta vzhůru nebo
dolů není] Také toto všechno vím. Ale tato cesta není *L*; 6 jdu po ní
sám, ráno nebo večer] jdu večer po ní sám *L*; 7—8 Jednou její klid
a mír jako by drásal ve] Její klid a mír dráždí ve *L*; 8 jindy] současně
L; 11 krátká síla malé lsti] pomine síla lsti *L*; trpěti...] trpěti. *L*;
14—15 Podivín. Podobá se larvě, z které nikdy už nevzlétne motýl.
Bývá] Podivín. Bývá *L*; 16 parmu, chytá s rolerem, úzkostlivě] parmu,
úzkostlivě *L*; 22—29 Nikdo tomu neunikne, jen magnáti [až po]
z banky do banky.] Nikdo tomu neunikne. Nikdo, poněvadž celé
lidství počne trpěti. *L*; 32 lid] národ *L*; 34 běží] jde *L*; zároveň]
současně *L*; 35 která] kterak *L*; 36 čarodějnice:] čarodějnice. *L*.

Str. 347: 7 Člověk] člověk *L*; 8 jsou] jdou *L*; 9 duní.] duní. — *L*;
10 dni zase míjejí] dni míjejí *L*; 10—12 Nad říčkou, asi uprostřed
cesty mezi naší dědinou a její nejbližší sousedkou po vodě, stojí o sa-
motě ta] Nad vodou, u cesty, uprostřed mezi dvěma dědinami stojí
ta *L*; 15 jsou černé] jsou tu černé *L*; 22 okruhem] kruhem *L*; 25 té-
měř] takměř *L*; 32 světnice] sednice *L*; 33—34 hostům bylo naléváno
dobré víno a ještě lepší slivovice.] hostům nalévalo se zvláštní dobré
víno. *L*; 37—38 jen vítané] jen velmi vítané *L*.

Str. 348: 1 čtvero děcek, nejstarší nezcela šestiletá dvojčata, nej-
mladší patnáct měsíců, stále] pět děcek, stále *L*; 4 hospody] hostince
L; mizící] mizející *L*; 7 byl odvezen] odešel *L*; 8—9 válka rozptýlila
většinu hostů na všechny strany a nejvěrnější] válka prosela hosty hus-
tým řešetem, nejvěrnější *L*; 14 Vážíme si tu své ryby.] Máme tu váhy
na vážení ryb. *L*; 15 světnici] sednici *L*; 17 hlomozící děcka. Pama-
tujeme] lomozící děcka; pamatujeme *L*; 19 v paměti příliš živé]
v příliš živé paměti *L*; 23—25 vodu, na jejíž hladině, kolem velikého
balvanu uprostřed rozdováděné, houpá se u břehu dvě] vodu, u jejíhož
břehu houpá se dvě *L*; 25 člunů] člunků *L*; 31 lampu petrolejovou]
petrolejovou lampu *L*; 33 hodní a někdy i štědří „páni“. Je] hodní
páni a v kapsách míváme ledacos pro její děcka. Je *L*; 34 — str. 349:
2 ženská, v dlouhém, zbledlém a propadlém obličejí zostřených rysů
dosti pravidelných zalesknou se jí tu a tam ještě oči tmavohnědé,
poslední zbytek bývalé krásy, ale čtvero děcek vysálo jí tvary, bída
a soužení poznamenaly ji celou truchlivým popelem a hlubokou sítí
svých brázd. Ustrašeným stínem plouží se po svém zuboženém majetku,
jehož strop nezdá se jí už dosti bezpečným.] ženská, ale vysátá a usou-
žená. Strop nad hlavou nezdá se jí dosti bezpečný.

Str. 349: 5 — str. 358: 28 člověk sám. Dnes je Tajtrlík zvláště

[*následuje 53 odstavců až po*] manévr nebo počet. Teď však někdo přichází. Mluví venku s hospodskou. Dveře se otevrou] člověk sám. Někdo přichází. Hádáme. Dveře se otevrou *L*.

Str. 355: 15–16 výkřik? * Slunečná] výkřik? [*pouze nový odstavec, nikoli nový oddíl*] Slunečná *L*, 7.

Str. 358: 29–30 haveloku, s bedničkou na rameni, s pruty v pravici. Mračí] haveloku. Mračí *L*; 32 pozdravit. Jde] pozdravit. Něco skrývá za zády. Jde *L*; 33–34 Tré bledých a bosých děcek] Čtvero bledých děcek *L*; 34 se za ním na] se na *L*; 35 království. Upírají] království; páté, dvouleté, patrně už spí. Upírají *L*; 35–36 na bedničku nového hosta. Postupují nesměle za ním.] na zadek nového hosta. Blíží se nesměle. *L*.

Str. 359: 1–6 kolečko shazuje havelok, otvírá na lavici bedničku a již vztyčuje nám nad hlavou obtěžkaný sáček. „Tady je!“ „Bravo,“ voláme. Odpočali jsme si při hře, teď „událost“ nás přece jen trochu vzrušuje a rázem jsme v dobré míře. Klade] kolečko vztyčuje nám nad hlavou schovanou ruku: „Zde jest!“ „Bravo,“ voláme v dobré náladě. Klade *L*; 8–9 které host již venku se pochlubil, nese mu víno] která již venku hosta poznala, nese víno *L*; 10 tu] zde *L*; 12 Jde k váhám.] Jde se k váhám. *L*; 15 se ještě] ještě se *L*; síťka tu a tam od stěny odskakuje] síťka od stěny odletuje *L*; 16 ho] jej *L*; 18 něj zářícíma] něj se zářícíma *L*; 19 měl-li vůbec nějakou] měl-li nějakou *L*; 21–22 krásy. To my rybáři známe.] krásy. *L*; 23 nespouštějí z ryby oči] nespouští ryby s oči *L*; 24 vždy bezděčně, když] vždy, když *L*; 25–26 sebou prudčeji mrskne. Už dlouho neviděly takového klacka.] sebou mrskne. *L*; 28 do jakési vaničky určené] do jakýchsi necek s vodou určených *L*; 29 ale teď naplněné rychle čistou vodou.] ale dosud nepoužitou. *L*; 30 k vaničce] k neckám *L*; 32–33 počátku a mnohé znova a znova, až] od počátku až *L*; 36 Kdybych neměl] Kdybych byl neměl *L*; vlasec] vlas *L*; 37 již v dobré náladě] v dobré náladě již *L*; 38 pilulku hořkou] hořkou pilulku *L*.

Str. 360: 3 podívá] podívalo *L*; nelíčeným] nestrojeným *L*; 5 když jste] když vy jste *L*; 12–13 domů kus dobrého masa.] za to za všechno kus dobrého masa! *L*; 13 procenta.] procenta! *L*; 14 Chlácholíme jej *L*; 14–15 řeč. Karet jsme zanechali. Za] řeč. Za *L*; 16 — str. 361: 5 průběh lovu [*až po*] ho dnes radost. „My si ještě jednu] průběh lovu. Ale máme toho dosti, odvádíme hovor ke svým časovějším bolestem, pozorujeme děcka, obstupující tiše a uctivě rybu. Splašené kolečko stále hledí jen k neckám. Nevíme, vidí-li také děti. Pochybujeme o tom. Jde z nich ostatně takměř hrůza. Tak jsou chudé, otrhané, zanedbané. Bezpochyby také velmi hladové. Nesesuje se to tu všechno i s nimi jednoho dne dolů, do vody? Splašené kolečko dopilo a vstává. Nepije nikdy více než jednu. „My si dnes jednu *L*.

Str. 361: 5–7 Tajtrlík, jenž se jaksi probral ze svého žalu. Jsem pro to ovšem. Je mi dnes dobře.] Tajtrlík. Jsem při tom, rozumí se. *L*; 9 položí ji ještě jednou] klade ji *L*; 9–10 obrací znova jednou] obrací

jednou *L*; 12 Děti uchýlily] Děcka uchýlila *L*; u dveří] u protější stěny *L*; 12–14 nedutají. „Dobrou noc, páni,“ mručí Splašené kolečko na odchodu. Nese *L*] nedutají. Nese *J*; 15–16 pod lampou – náhle však spustí ruku, otevře sítku, rybu vytáhne.] u světla, ale náhle stáhne ruku, otvírá sítku, vytahuje rybu. *L*; 18 „No, vemte si to!“] „A to si vemte!“ *L*; 19 Hodí] Hodil *L*; 20 zadrnčí] zadrnčelo *L*; ustupují] odskakují *L*; 20–24 nechápajíce, nejmenšímu je do pláče. „A tohle dejte mámě na omastek.“ A strčí šestiletému chlapci do hrsti papírový peníz a je tentam. Dveře za ním bouchly jako výstřel. Hledíme] nechápajíce, dvě nejmenších dává se do pláče a jeku. Splašené kolečko je ten tam. Hledíme *L*; 28 rybu.] rybu, je živá, poděsila je. *L*; 34–35 vyzáblýma] hubenýma *L*; 35 svým hubeným] svým ještě hubenějším *L*; 38 oči tmavé lesknou se jí horečně.] oči lesknou se jí velice. Takměř jako mokré rybí šupiny. *L*.

PRÓZY KNIŽNĚ NEVYDANÉ

V chronologickém sledu (podle uveřejnění) jsou zde seřazeny povídky a fejetony téhož typu, jaké obsahuje soubor *S* městem za zády, tedy práce, jež Neumann publikoval v letech 1906–1915 v Šibeničkách (*Š*), Moravském kraji, Humoristických listech (*HL*), Lidových novinách (*LN*), Večerních Lidových novinách (*VLN*) a v beletristické příloze Lidových novin Večery (*V*) pod plným jménem (tuto okolnost v bibliografických údajích neuvádíme), pod běžnými šiframi *N.*, *-n* nebo pod pseudonymem *Petr Skála* a *Cassius Kopeček*. Žádná z těchto povídek ani žádný z těchto fejetonů – až na prózu Jelec – po svém časopiseckém uveřejnění už nikdy znovu nevyšly, i když Neumann jejich knižní sebrání pod titulem jedné z nich (*Smyslná píseň*) plánoval. V dopise V. Dykovi z listopadu 1912 napsal: „A ještě něco: Znáte prosím ty mé pokusy v próze? Bylo by toho na knížku a jmenovala by se *Smyslná píseň*, dle první prózy, kterou znáte. Vydal bych to, ale řekněte mi upřímně: *nebyla by to ostuda příliš veliká*? Kdybyste si přál, poslal bych Vám celek.“ (Citováno dle edice Viktor Dyk – Stanislav K. Neumann – Bratři Čapkové: *Korespondence z let 1905–1918*. Nakladatelství ČSAV, Praha 1962, str. 35–36.) A nakladatel František Borový v dopise z 21. května 1917 sděloval Neumannovi: „Rukopis povídek, tj. *Smyslná píseň*, pošlete prosím, nebude-li obtíží cenzurních, vytiskneme a vydáme. A honorář Vám navrhnu, jak budu mítí věc v ruce, slušný; i obálku od Brunnera (který také slouží – ale stýkáme se denně) opatřím.“ K vydání povídkového svazku nakonec nedošlo, příčiny nejsou známy.

Str. 365 *Karlík*. Šibeničky 2, č. 1 (1. ledna 1906), str. 6–7.

Str. 369: 35 nepůjde?] nepůjde. *Š*.

Str. 371 *Automobily*. Moravský kraj 11, č. 117 (16. října 1906), str. 1–2. Podepsáno S.

Str. 374 *Dvacátý čtvrtý prosinec*. Šibeničky 3, č. 6 (1. ledna 1907), str. 4–5. Podepsáno Petr Skála.

Str. 379 *Hvězdy, slunce a člověk*. Vypravování ze života snivého člověka. Večerní Lidové noviny 15, č. 338 (7. prosince 1907), str. 9–10, v Beletristické příloze Lidových novin.

Str. 390: 18 mu] mně VLN.

Str. 396 *Na „rovnoprávné poště“*. Humoristické listy 51, č. 24 (5. června 1908), str. 284–285.

Str. 397: 3 Miladě] Milada HL.

Str. 402 *Omyl přírody*. Večerní Lidové noviny 16, č. 187 (11. července 1908), str. 9–10, v Beletristické příloze Lidových novin.

Str. 404: 14 záhadno] záhodno VLN.

Str. 409: 7 nešlo?] nešlo! VLN.

Str. 413 *Smyslná píseň*. Lumír 36, č. 10 (15. července 1908), str. 433–439.

Str. 421 *Žaponské ženy*. Večerní Lidové noviny 16, č. 243 (5. září (1908), str. 15, rubrika Fejeton. Podepsáno N. Označeno I., část II. však nevyšla.

Str. 424 *Helena*. Večerní Lidové noviny 16, č. 257 (19. září 1908), str. 9–10, v Beletristické příloze Lidových novin.

Str. 426: 36 starostí] starosti VLN.

Str. 433: 3 mučivého] mručivého VLN.

Str. 434 *Město v městečku*. Národní obzor 2, č. 45 (24. října 1908), str. 7, v Zábavné a poučné příloze k číslu 45 Národního obzoru. Podepsáno Cassius Kopeček.

Str. 439 *Erotický Ahasver*. Lidové noviny 17, č. 243 (4. září 1909), str. 9–10, v Beletristické příloze Lidových novin.

Str. 441: 1 jež] jejž LN.

Str. 442: 23 ranila] ronila LN.

Str. 443: 18 strhla] stydla LN.

Str. 448: 17 uvědomiti] vědomiti LN.

Str. 450 *Villegiatura*. Lidové noviny 17, č. 260 (21. září 1909), str. 1–2, rubrika Fejeton. Podepsáno -n.

Str. 454 *Dětské hry*. Dus zlo hned v počátku! Lidové noviny 18, č. 97 (10. dubna 1910), str. 9, rubrika Školský obzor. Podepsáno N.

Str. 457 *Povídka o střevících*. Orientální povídka. Lidové noviny 18, č. 276 (8. října 1910), str. 9, v Beletristické příloze Lidových novin. Podepsáno -n.

Str. 460 *Dopisy*. Lidové noviny 20, č. 11 (13. ledna 1912), str. 1–3, rubrika Fejeton. Podepsáno *N*.

Str. 467 *Letní sen z 1912*. Lidové noviny 20, č. 216 (8. srpna 1912), str. 1–3, rubrika Fejeton. Podepsáno *N*.

Str. 467: 20 předpokládáme-li] předkládáme-li *LN*.

Str. 468: 12 moravského?] moravského *LN*; 35 su] sú *LN*; 37 jsme si ho] jsme ho *LN*.

Str. 474 *Nevěsta úplňku*. Letní pohádka. Večery, č. 36 (7. září 1912), str. 274–276.

Str. 474: 34 zesilovala] zesilovalo *V*.

Str. 477: 26 se svou] s svou *V*.

Str. 479: 7 bílá, chladná] bílá chladná *V*.

Str. 483: 19 kolébavé] kolébané *V*.

Str. 485 *Smrt starého Jakuba*. Večery, č. 39 (28. září 1912), str. 191–194 (nesprávné stránkování).

Str. 485: 14 růstu] růstů *V*.

Str. 489: 26 jednotvárná] jednotvarná *V*.

Str. 491: 7 Vítáme] Vítám *V*.

Str. 498 *Česká literatura v roce 1930*. Lidové noviny 21, č. 1 (1. ledna 1913), str. 1–2, č. 5 (5. ledna 1913), str. 1–3, rubrika Fejeton. Podepsáno *N*.

Str. 509 *Ó ženy, ženy*. Lidové noviny 21, č. 4 (4. ledna 1913), str. 1–2, rubrika Fejeton. Podepsáno *Cassius Kopeček*.

Str. 513 *Krásná Magelona*. Večery, č. 20 (10. května 1913), str. 169–174, č. 21 (17. května 1913), str. 179–181, č. 22 (24. května 1913), str. 185–186.

Str. 524: 15, 22 Bedřichovi] Lancelotovi *V*.

Str. 531: 38 přístav Pohanského ostrova] Ostrov pohanského přístavu *V*.

Str. 540 *Jan Bystrý, nakladatel*. Lidové noviny 22, č. 37 (7. února 1914), str. 1–2, rubrika Fejeton. Podepsáno *N*.

Str. 546 *Vězeň*. Večery, č. 15 (11. dubna 1914), str. 114–116, č. 16 (18. dubna 1914), str. 122–125.

Str. 565 *Vrabci, strnadi, kosi*. Lidové noviny 22, č. 137 (19. května 1914), str. 1–2, rubrika Fejeton. Podepsáno *N*.

Str. 566: 34 cvrlík] cvrlílik *LN*.